

ՎԵՆԵՏԿԵԱՆ ՄԵՌԵԼԱԿԻՐ ՆԱԽԱԿՆԵՐԸ

ՎԵՆԵՏԻ՛կ՝ գեղարուեստի այդ շնաշխարհիկ գոհարը, Ալբրիականի ծովախորշին մէջ թաղուած, մինչ իւր դիւթական գեղով իրեն կը ձգէ այն ամէնքը որ գեղեցիկն ու բանաստեղծութեան սիրահար են, տարաբախտ հայուն համար սակայն անկէ աւելի հմայք և հրապոյր մ'ունի։ Բռնաւոր Ատտիղաներէ հալածուած թըշուառներու երբեմնի ապաստանարանը՝ դարերու ընթացքին կը շարունակէ իր փրկարար դերը, և այն՝ կարծես հայուն համար միայն վերապահած։

Նախկին դարերու սիրալիւր հիւրընկալութիւնը և ազնիւ ասպնջականութիւնն է ուրեմն, որ աղետի պահուն հոն կը դարձնէ հայուն արտասուակաթ բիրերը, և այսօր պատկառելի հայ գաղութը իբրև երկրորդ հայրենիքի մը մէջ կը զգայ ինքզինքը։ և այդ է որ բուցէ փոքր ինչ կ'ամբէ իր դառն ցաւերը։ Չմիտն սարսուռներէն և արհաւիրքներէն փախստական ծիծառն է հայը, վենետիկ՝ ջերմին աշխարհը՝ իր դադարը, և ահա այդ դարաւոր սրբազան բոյնը յուգմունքով կը հիւրընկալէ իւր տէրերը։

Հայը հոն շատ ու շատ յիշատակներ ունի։ Հին ու նոր, աւերակ ու կանգուն, կրօնական և քաղաքական. յիշատակներ՝ որ սրտի կը խօսին. սերտ յարաբերութիւն մը՝ որ սիրելութեան կապեր կը հաստատէ։ Ահա՛ պատճառը որուն համար վենետիկեան գեղարուեստն և հնութիւնը, անոր մէջ մի եզակիանութիւնը, և վերջապէս ինչ որ

այդ մոգիչ քաղաքին կը վերաբերի՝ միշտ հայէն սիրուած ու փնտռուած է։

Թէ՛ նկատմամբ վենետիկեան ազգային յիշատակարաններու՝ և թէ՛ ընդհանրապէս անոր եզակիանութեանց, հրաշակերտներուն, հնութեանց և գեղարուեստին՝ արձագանգ եղբէր թիւրթա, զանազան առիթներու մէջ ընտիր ճաշակներ տալով հայ ընթերցողին։ Ասոնց դասէն կը ներկայացնենք յայտնագտն տխրազդեցիկ պատկերներ, որոնց գլխաւոր առարկան՝ մահը՝ կը յիշեցնէ այն բիւրաւոր հունձքը՝ զոր կատարեց անխնայ վերջին տարիներուս մէջ մեր մարդկային ազգէն...

Վենետիկեան յուղարկաւորութեան տեսարանէն եզական դրուագ մ'է միայն, նկատելով լոկ նաւակն ու կոնտուրը՝ ալիքներուն գիրկը, դիտելով այդ խորհրդաւոր կամուրջը՝ որ կ'ստանալ և մահուան միջև անդունդին վրայ ձգուած՝ երկու յաւիտեանական ափերը կը միացնէ։ Երբ մեռելակիր նաւերը մի առ մի տարաբախտ հայուն առջևէն անցնին՝ անշուշտ պիտի յիշեցնեն անոր իբրև գերեզմանական ստուերներ՝ Ալբրիականի ափերէն մինչև կիլիկեան ծովախորշն երկայնող տորմիները սրարշաւ և սրաթռիչ երթնեկելով. փոխադարձ տուրետուր, վենետիկեայ գեղարուեստը, հնութիւնները, հայուն ոսկին ու արծաթը, որդան կարմիրն ու ծիրանին. «աղբաւոր իր հողուն, մատամբ ձարաղբի, լեցուն գրկէրով տսեկր ու յերկր զանազան յերկր» և երկունք ալ՝ աւաղ, «անցի՛ր են անցի՛ր»։ Կովերուն իշխող առիւծը մանկացած, արդիացած, խոնարհած իւր իշխանական սաստէն, սակայն դեռ կենդանի և առոյգ, Տաւրոսի խրոխտ առիւծը՝ եղկելի...

1. Հ. Ղ. Ալբրե. Հայ - վենետ. 2 հատ. 1893.

2. Հիպոթիտ Թեմ. Վենետիկ և վենետիկեան նկարչութիւն. Թրգ. Հ. Եփր. Արքահայտն 1905.

կարեվէր խոցուած մահացու հարուածնեւ ըով:

Պիտի հնչէ՝ ուրեմն հայուն սրտին փառայեղ անցեալի մը ողբերգի գանգիւնը:

Աստուածներու կերտած այդ յարածուփ լաստը միշտ ջրերու և ալիքներու ծոցը կը սիրէ հանգչիլ, կեանքին ամէն դրուագին՝ անբաժան կը գտնենք ծովը: Մէկ կողմի՝ ծննդավայր կ'ըլլայ վննետկեցւոյն, հուսկ ուրիշ մը՝ յետին քնարան, բանաստեղծ ժողովուրդ՝ որ կարծես ջրէն առնելով իր ծնունդը՝ կը սիրէ հուսկ նոյն ջուրը իրեն յետին դադար, ննջելու յաւիտեան:

Կ'արժէ նկատել սգաւոր հանդիսի ներդաշնակ ամբողջութիւնը: Լճակ մը՝ որ սեւթորմի նաւակին հետ մթազոյն կը դառնայ, նաւակ մը կամ կոնտոլ մը՝ սեւ, բու մէջ պարուրուած՝ դանդաղ ու վեհօրէն կը յառաջէ. արծաթն և ոսկին մետաքսն ու թաւիշը կը շողան. սգազարդ թուխերը ժապաւինազարդ, փողփողենէջ, որ զեփուռին պող համբոյրն ունին. դազադին վրայ բարձրացող վրանակը՝ խաչակիր, սինազարդ, ծփուն ծոպերով, մահուան առագաստն է ան, թիավարներն՝ իրենց տաւրազով, անոնց թիավարութիւնը, ջուրի

1. — Նաւակ առաջիմ կարգի — Ամեմաշքեղը¹

պէս ալիքներուն գիրկը, որոնք սիրանուագ մշտաւէտ օրօր պիտի երգեն:

Ջարմանալի՝ քաղաք, որուն ամենէն սգաւոր հանդէսն ալ գեղարուեստի գծերով, ճաշակի նրբերանգներով դաշնաւորուած է: Մոգական լճակ մը որ գիտէ ցոլացնել ինչպէս ժպիտն և ցնծութիւնը՝ նոյնպէս ալ սուգն և արցունքը: Ան գիտէ արձագանգ տալ՝ ինչպէս երեկոյթներու երկնային մեղեդիներուն՝ այսպէս մահուան չուերգին:

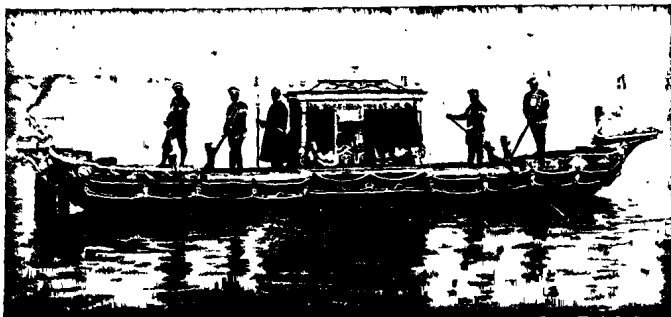
ճողփիւնը, ակօսաբեկ լիճը որ իսկոյն կը կարկատուի՝ կը յիշեցնէ մեռելին կեանքը՝ որ երազի պէս անցեր է, և վաղ ընդ փոյթ անհետ կ'ըլլան ամէն հետք կամ յիշատակ:

Ա.

1. — Ահա առաջին պատկերը. ան վայրկեան մը մոռցնել տալով սուգը՝ ակնապարար գեղեցիկութեան մը ճաշակը կու տայ դիտողին. այնքան շուայօրէն զարդարուած է մետաքսի և թաւշի պատմուճանով ծփուն, ոսկեղրուազ և գեղեցիկ քանդակներով՝ ճարտարահիւս ժանհակի մը նրբութեամբ: Իր ամբողջութեան մէջ

1. Այս և յաջորդ 18 քիչերը կը պատկանին Հոգաբարձութեան թագմանական ճանդիսի (Impresa Pompe Funebri) անուամբ վննետկեան Ընկերութեան, որ ազնուօրէն արամադրեց մեզ հրատարակելու համար ներկայ «Քաղմովէպ»իս մէջ, քաջարձակագին արգիլելով ուրիշ որ և է թերթերու և լրագրերու՝ անոնց արտատպումը:

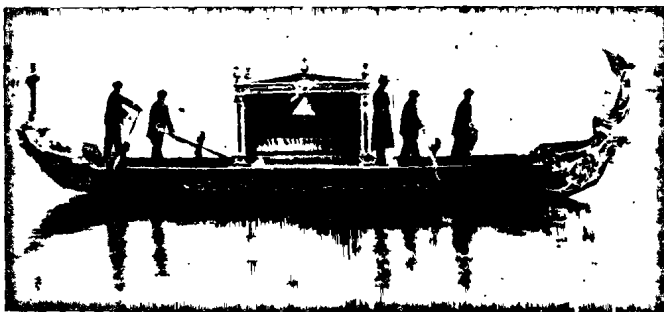
գեղարունատի հրաշալիք մը պիտի համարիս
կամ լաւ ես՝ թանգարանի մը պերճ զարդ
քան մեռելակիր նաւակ մը: Անոր կեդրոնը
կը բարձրանայ քառասին նըրարունստ
ւորը, վսեմ ու անշարժ՝ արձանի մը պէս:
Չորս թիավարներն ալ թաւշեայ հա-
մագգեստով՝ ոսկի զարդերով, խորհրդանի-
շերով, ծոպերով: Նաւակին խելքին վրայ կը

2, 3. — Նաւակ առաջին կարգի - Ոսկեղէժ

վրանակը (padiglione), շքանշաններով,
այլաբանական ու խորհրդական պատկեր-
ներով դրուագուած, որոնց վրայ կը փայլի
ոսկին: Սգաւոր առագաստին իբրեւ սրակա-

հանգչի զլիւիկոր և տխրադէժ՝ մահու հրեշ-
տակը՝ մահուան պատկերը, երկրիս փառ-
քերուն ունայնութիւնը աւելի զգացնելու
համար:

4. — Նաւակ երկրորդ կարգի - Ա. Աստիճաթ

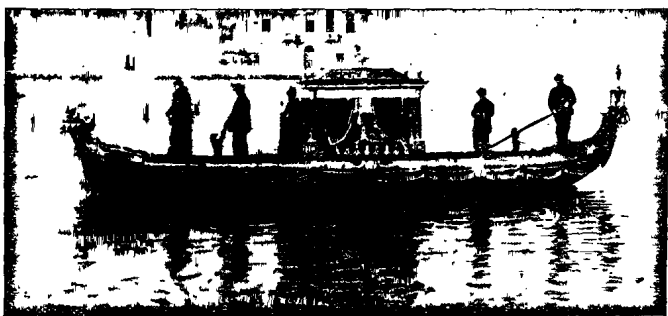
պան՝ փողփողենէջ թաւիչ մը, զոր կ'եզերեն
ոսկեփայլ ժապաւններն ու ծոպերը. վրա-
նակին տակ կը հանգչի թաւշապատ դագաղը
խորհրդաւոր շիրմի մը կերպարանքով, և
առջևը կը հսկէ կանգուն՝ շքադիր սպասա-

Այնքան պերճ, շուայլ և հմայիչ է այդ
դիակիր նաւակը՝ որ կարծեմ թագաւոր-
ներն իսկ պիտի նախանձեցնէ քախտակից
ըլլալու վննետկոյ ազնուականին՝ դեռ
գերեզմանի մթութեան մէջ չիջած:

2. — Ասիկա առաջնոյն պերճութիւնն ու շոայլութիւնը չունի, սակայն հոս ալ վեհօրէն կը կանգնի սիւնազարդ վրանակը՝ խորհրդական պատկերներով քանդակա-

տակողմը կը հանգչի Ս. Մարկոսի առիւծը՝ կարծես պարտուած մահուան առջև:

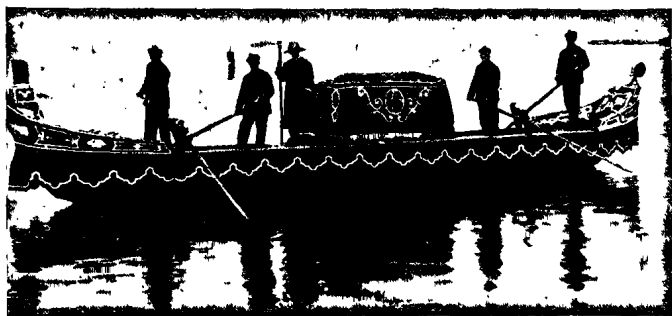
3. — Երբորդին պատկերը՝ կրնանք ըսել ամէն տեսակէտով նոյն է երկրորդին

5. — Նաւակ երկրորդ կարգի - Բ. Աստիճամ

զարդ, սև, ազնիւ թաւշով պատած ոսկեղէն զարդերու, ժապաւէններու և ծոպերու մէջ շողշողուն՝ թիւավարները՝ նաւագի մը տարազով, որոնք կուրծքերնուն վրայ

հետ, միայն թէ հոս ամէն զարդ և քանդակ արծաթապատ է, ահա միակ տարբերութիւնն առաջինէն, Այս ալ շին հետ ազնուականաց ձփուն շիրիմն է: Գեղեցիկ

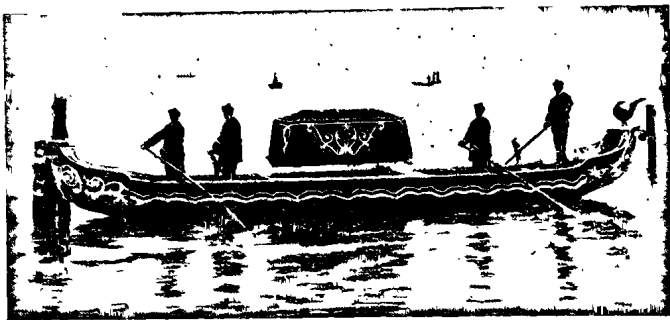

6. — Նաւակ երկրորդ կարգի - Գ. Աստիճամ

կը կրեն վահանակերպ՝ Ս. Մարկոսի առիւծը: Նաւառաջին վրայ կը հսկէ մահուան հրեշտակը փողի ձեռքին, խրոխտ ու վսեմ, աչքերն ուղղած հեռուն՝ դէպի յաւիտենական ափերը, մինչ անդին յե-

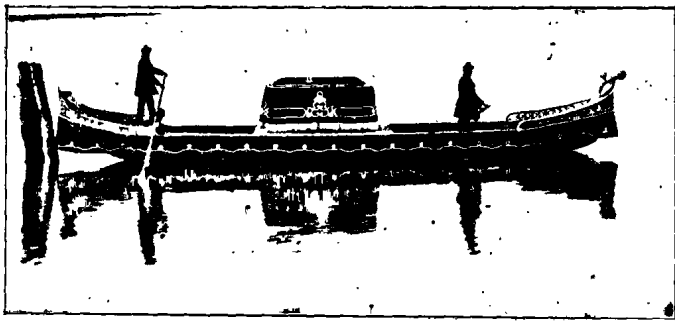
պիտի ըլլար տեսնել ասոր՝ ինչպէս և նախորդին մէջ՝ նաւուն կողերը պճնող թաւշեայ պատմուճանը՝ անոր շարժման տոնն ջրերուն երեսը, անոր գալարումներն աւ փոթերը՝ զեփիւտին համբոյրներուն տակ:

4. — Չորրորդին մէջ գեղեցիկ է վրա- բազան ըոց մ'է որ կ'արծարծի, իսկ յետա- նակը իր պարզութեան մէջ, իր տակն ամ- կողմը լամբար մը, վրանակը զարդարուած է փոփեւով սիրուն շիրիմ մը դազադակիր: Բխատեսիլ կերպասով, որուն վրայ գուրս կը ցայտեն սպիտակ աստղերէն ժապաւէն-

7. — Նաւակ երկրորդ կարգի - ֆորթ

մ'ունի. հոս ալ խրոխտ հրեշտակ մը ներն ու ծոպերը: Հոս ալ՝ կողերէն կա- փող ի ձեռին կանգնած անծայր հորիզոն- խուած կերպաս մը, տարբեր ծոպաւորու- ներ կ'որոնէ, մինչ յետակողմը կը կանգնի մով և փոթերով. նոյն զանազանութիւնը կը տեսնուի թէ՛ նախորդ և թէ՛ յաջորդ

8. — Նաւակ երրորդ կարգի

Թաւիշը, ինչպէս ամէն կերպաս, արծա- Կատկերներուն մէջ, թափալ ծոպերով, երիզներով և զարդե- րով են:

5. — Յետին պատկերն է որ քառա- 6. — Հոս քառասին վրանակին տեղ սին վրանակ կը կրէ: Խելքին վրայ սըր- բարձր դամբարանի մը վրայ է որ կը հանգչի դազադը, զոր կը պատէ սպիտա- կազարդ, խաչանիշ սև թաւիշ մը. նաւ-

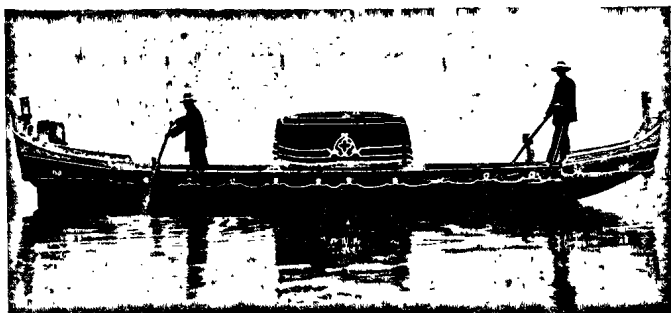
առաջն և յետակողմը կը նշմարուին քանդակներ, խորհրդանշներ տարբեր զարդերով՝ առանց նախորդներուն վսեմութեան և նրբութեան: Բոլոր ծոպերու, ժապաւէններու, երիզներու սպիտակութեան մէջ արծաթն է որ կը փայլի սև թաւշին վրայ:

7. — Հոս զարդերը աւելի պարզ գծերով են, սակայն միշտ զանազանութիւնն է որ կը տեսնուի, ինչ որ վնասակեցւոյն յատուկ է, որ ինչպէս իր մահականացու կեանքի բնակարանն՝ այսպէս նաև յետին

նկարակերտ են և ոչ արծաթափայլ ժապաւէններ կամ երիզներ: Թիափարները պարզ զգեստով՝ սգաւոր են. մինչդեռ առաջիններուն մէջ ամէնքն ալ նշանազգեստով (livrée),

Բ.

Պատկերն իրականէն աւելի գեղեցիկ չ'ըլլար: Մանկան նինջն ալ եթէ այնքան զոտոր և հմայիչ է՝ որքան աւելի սիրուն ըլլալու է անոր բիրբրու փակումը անբաց՝

9. — Նաւակ չորրորդ կարգի

քնարանն ալ արուեստի և ոճի զանազանութեամբ յօրինեք է:

Երկրագունդ մ'է որ նաւուն ետեւ կը հանգչի. անշուշտ խորհրդանշ է խուսափող աշխարհին՝ զոր կը թողու յաւիտեանականութեան դիմող հոգին:

8. — Պատկերին զարդերը՝ ինչպէս հետզհետէ պարզութեան կը դիմեն՝ նոյնպէս թիափարները քիչ են. միջակ դասակարգին համար է. որով կը պակսի նաև շքադիր սպասաւոր, ինչպէս նաև նախորդին և հետևորդին մէջ: Սակայն դիտելու է որ պարզութեան հետ զարդերու գծերը, կերպաներու ծոպաւորումը միշտ ներդաշնակ գեղեցիկ ամբողջութեամբ են:

9. — Վերջին նաւակին ամէն ինչ աւելի պարզ է. կերպանները զարդաւոր գծերը

մինչև որ հնչէ հուսկ օր մը՝ յարութեան աւետարեւր հրեշտակին փողը: Աւելի անոյշ և զմայլելի է դիտել շուշանափայլ բիրբրը՝ անմեղութեան մէջ կնքուած յաւիտենապէս մահուան համբոյրով՝ քան դեռատի հասակին առաջին քայլափոխը մարզին մէջ՝ ծաղիկներու գիրկը: Մայիսեան ցօղաթուրմ վարդ մ'է անփուշ. ամփոփուած, պարուրուած իր մշտադալար բաժակին մէջ, երջանիկ՝ քանի որ էութիւն մ'է յաւիտեան սպլոք անմեռունակ կեանքով, երջանկագոյն՝ քանի որ իսկոյն երանութեան գիրկը կը նետուի առանց ճաշակելու աղցաւոր կեանքի մը լեղի բաժակը. դեռ նոր ծագած՝ ծիրանեփառ արշալոյս, իսկոյն մէկ թափով կը հասնի իւր վախճանին, իր յաւիտենական յարկին:

Այս է տիպն է հմայքը մատաղ հասակի ծաղիկներ, մաքրափայլ ջուշաններ, ար-
յաւիտենական ցունին՝ նոյն ազդեցու- ծաթափայլ՝ մանաւանդ թէ ջուշանափայլ
թիւնն ու զգացումն է որ ամէն ժողովուրդ- պատմունաններ ու կերպաններ կը տես-

10. — Նաւակ առաջին կարգի — Մամկաթաղի

ներու ըով կը տեսնենք. բա՛ւ է դիտել նեա նման հարսանեկան հանդիսի մը պեր-
մանկան յուզարկաւորութիւն մը: ճանքներուն:

Եթէ արցունք տեսնես՝ մի՛ կարծեր թէ Վենետիկեցի մանկան յուզարկաւորու-
ցաւին լեղին է որ դուրս կը հոսի. այլ թիւնն ալ նոյնքան ազդեցիկ ու չքնաղ է.
ծնունդն է յուզման՝ անմեղութեան մի՛ նաւակն ու լճակը մանկութեան և անմե-

11. — Նաւակ երկրորդ կարգի — Մամկաթաղի

տես, որուն կը յաջորդէ երանութեան ա- ղութեան հմայքն աւելի զգալիօրէն դուրս
լէլու մը: Հոն հեծկլտանքի տեղ ժպիտն կը ցայտեցնեն:
է որ կը նշմարես դէմքերուն վրայ՝ ինչ- 10. — Հոս՝ սիրուն բայց շուայօրէն պըճ-
պէս կը ժպտի մշտաբուն մանուկը: Թու- նըւած նաւակի վրայ կը ժպտին հրեշտակ-
խերու, սեւերու տեղ՝ սպիտակ ու կարմիր ներ. ո՛չ, անտեճ մահու հրեշտակ չեն, այլ

ննջողին ընկեր թևաւոր մանուկներ երկընթեքին իջած: Մին նաւուն խելքին վրայ իբրև նաւուղի, միւսն յետակողմը՝ իբրև պահապան անմեղութեան զանձին՝ որ կը

զգուհն մոգական կուրին ալէտաւան կռուի:

11. — Առաջնակարգ պերճ նաւակին կը յաջորդէ հոս ուրիշ մը, աւելի պարզ ք.

12. — Նաւակ երրորդ կարգի — Մանկաթաղի

հանգչի ոսկեզարդ և գեղաքանդակ շիրմին տակ՝ նաւակին կեդրոնը. ամէն քանդակ, խորհրդանիշ և այլաբանական պատկեր՝ ոսկիներու մէջ է որ կը շողայ: Շիրմին

կարգի, կերպասներու շոյալութիւն և պերճութիւն մ'ալ հոս: Նոյնպէս գեղատեսիլ շիրմ մը, նուրբ զծերով. վրան կը հանգչին զոյգ մը մանկատեսիլ հրեշտակներ:

13. — Նաւակ չորրորդ կարգի — Մանկաթաղի

վրան ալ կը տեսնուին զոյգ մը հրեշտակներ, որոնք ժամերես՝ սիրանուագ թըրթուռներով օրօր կ'երգեն. ծիրանեփայլ կերպասներ ոսկեզարդ՝ կ'եղերեն, կը

Նաւակին պարզութեան հետ թիավարներն ալ հոս քիչ են թուով. երկուք միայն:

12, 13. — Գ. Դ. կարգի նաւակներն ալ թէպէտ և շատ պարզ՝ սակայն հոն ալ

կը շողայ ծիրաննփառ թափշը որ շիրիմը
կը պատէ սպիտակ գծերով:

միշտ իր պերճանքին և խոյանքներուն մէջ
է. աշխոյժ, նրբամարմին՝ կը սուրայ շիկ-

14. — Կոմտուլա առաջիմ կարգի — Ոսկի

Գ.

14, 15, 16, 17, — Տեսարաններու
երրորդ շրջագոյն է որ կը բացուի, գեղեց-

նող լճակին վրայ, ազնուօրէն կը ճեմէ՝
կարծես պատկառելով՝ հանգչեցնելու իւր
բոլոր մարմինը այդ երկնամասն բիւրեղին
վրայ, վեր առած իր գալարած, ցցուն,

15. — Կոմտուլա առաջիմ կարգի — Արծաթեայ

կագոյնը. ոչ այնքան արտաքին պերճու-
թեամբ՝ որքան եզական փայլով:

Վենետիկեան կոնտուն է որ կ'երևի, մոգիչ
լճին սիգապանծ կարապը. որուն գգուանքն
ալիաց հետ ներդաշնակ երգ մ'է համակ:

Սուգի հանդէս մ'է, սակայն կոնտունը

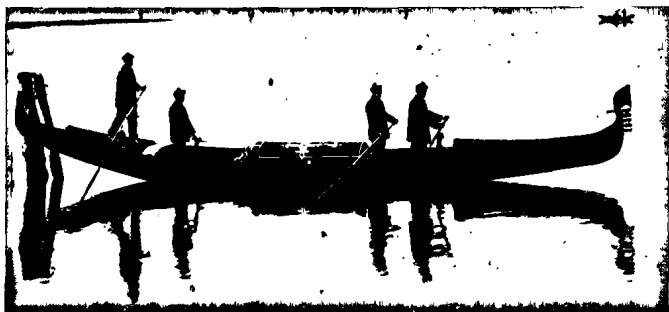
գեղադիտակ տուտը և գլուխը սէգ ու խրոխտ՝
կը յառաջէ վեհ՝ միանգամայն և զողտը
նազանքով:

Կոնտունին բովանդակ պերճանքն ու
զարդարանքները՝ վեհութիւն և գեղեցկու-
թիւնն է իր պարզութեան մէջ:

վհենեակեցին՝ ինչպէս նրաճաշակ, բա-
նաստեղծ և երաժիշտ իր կիանքին մէջ՝
— քանի որ զիւթական զոյգ կապոյտներուն

Դ.

Մահազդեցիկ ցուցահանդէսի մէն մի

16. — Կոմսոլա երկրորդ կարգի

մէջ կ'ապրի—, մահուան պաղ համրոյրնե-
րուն հետ ալ կարծես խառնել կ'ուզէ
երգն ու քանաստեղծութիւնը, և դեռ գե-
րեզմանի մթութեան մէջ չիջած՝ վերջին

տեսարանին՝ աչքերնիս մէկ նաւակի վրայ
յառած՝ անոր գեղովն զմայլեցանք. սա-
կայն ո՞րքան աւելի մեծաշուք և ազդե-
ցիկ պիտի ըլլայ երբ նկատենք լճակին

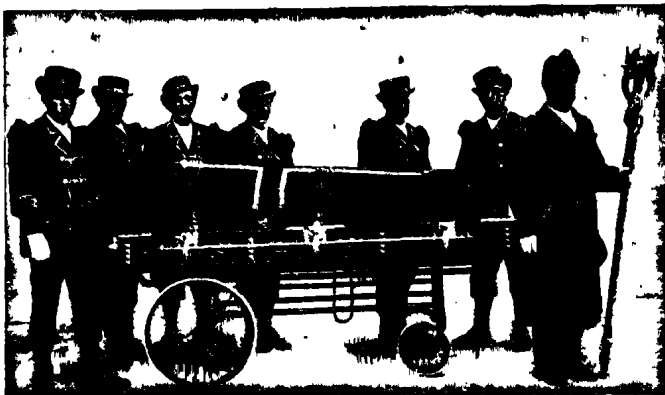
17. — Կոմսոլա երրորդ կարգի

անգամն է որ պիտի ըմբռնեն՝ երկու-
յաւիտենականութեանց միջև անդունդին
եզերքը՝ իր աչքէն ու սրտէն խուսափող
զիւթանք մը ալիքներու պարերգով, կոն-
տուլին յետին երերումներով մինչև մե-
ռելական կղզին:

Երեսը ողբերգակ նաւակներու խումբերը՝
որ կը յառաջեն սգատեսիլ ու դանդաղ-
անոնք յետին նուագն է որ կը հնչեն մե-
լամաղձ, տխուր թրթռումներով ալիքնե-
րուն հետ՝ որ կարծես հեծեճագին կ'առ-
տասուին:

Հոն նորորինակ փայլ մը կ'աւելցնեն Բախտենական ափերն առաջնորդող մե-
ծադիկները՝ որ մահաճամբոյր ժպիտով կը ռելակիր կուրին ետեւէն անբաժան կ'ըն-

ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՄԻՌԵԼԱԿԱՌԻԻ - ՎԵՆԵՏԿՈՅ ՄԷՋ

18. — Առաջնակարգ - Ամեմաշքիդ

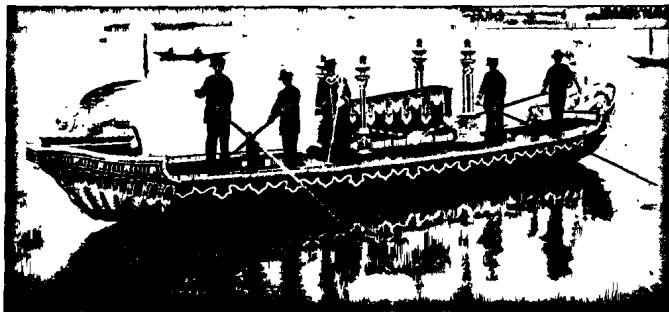

19. — Առաջին և երկրորդ աստիճանը

գեղերփնեն նաւակներն ու լճակը, ցուա- թանայ նաւակը անոր՝ որ ինչպէս կեանքի
նալով ամէն ալիքի մէջ՝ որ հրաժեշտի արշալոյսին աչքերը կը բանայ մահացութիւն՝
ողջոյնը կու տայ իր տիտուր վանկերով, փրկութեան լուսաւոր շողեր սփռելով անոր

հոգւոյն, հոս ալ ակէլուններու, սաղմոս-
ներու մեղամաղծ միմունջներով կը յա-
ռաջէ... փակեր է անոր բիւրերը. կը մնայ
օրհնութիւններով ու խունկերով մայր հո-
ղին յանձնել զայն, յիշեցնելով անոր՝
մշտարթուն ննջել խաչի հովանոյն ներքե
մինչև այն օրը՝ երբ նորափայլ թևերով

մը գեղեցիկ, վեհակերպ, արծաթի զար-
դերով փայլուն, որ հոովմէական ճարտա-
րապետութեան և ոճի նշանադրողը կը
կրէ. բայց բոլոր զարդերու, արծաթա-
փայլ քառակ յիւներու, պարտուած ա-
ռիւծին՝ որ խելքին վրայ կը հանգչի, և
թևարաց հրեշտակին, նաւ եզերող արծա-

20. — Միակ կարգ քաղաքակաթ Յուդարկաւորութեամբ — Արծաթեայ

պիտի յառնէ իր մոխիրներէն յաւիտեան
անմահ:

18, 19. — Հասած է նաւակը այն
տիւր կղզեկին ափը՝ որ սիրելիներու
արցունքով մաշած կը թուի. եռանիւ թե-
թեաշարժ կառք մը ակրններու զրկէն
կ'ընդունի մահացուն յետին մնացորդները.
հոս ալ դազաղը պերճ թուներու մէջ պա-
րուրուած է կրկին. կառքը կը տանին
պաշտօնեաներ՝ սգատեսիլ համազգեստով
և անոնց քով շքադիր սպասաւորը:

20. — Հուսկ կը տեսնենք նաւակ
թի գծերով կերպասներուն գեղեցկութեան
և զանազանութեան քով կը պակսի բան
մը...

Արիկա միակն է ուր խաչը չի թա-
զաւորեր, ուր յարութեան յոյսը չի ճա-
ռագայթեր:

Այո՛ խաչին, լուխաչին տակ, անոր
թևերուն ներքե՝ միայն գեղեցիկ է մահը.
հոն բանաստեղծութիւնն ալ, գեղարուեստն
ալ կը կատարելագործուին և կ'անմա-
հանան:

Հ. ԵՂԻԱ ՓԷՁԻԿԵԱՆ

1. Մեր նկարագրած մոռկալիք նաւակներէն ու կոն-
տուներէն զատ՝ որդի ժամանակները կը զործածուին
երբեմն սովորական կոնտուներ ևս, բայց սքանչելի կեր-
պով կը զարդարեն զանոնց զաւարագեղ կանաչութեամբ
և թարժ երբեմնայն ծաղիկներով:

